บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่กำลังระบาดในทุกจังหวัดของประเทศไทย เมื่อเป็นแล้วจะไม่สามารถรักษาให้หายได้เนื่องจากยังไม่มียารักษา ในปัจจุบันจำนวนผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโรคเอดส์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลกระทบทั้งทางสาธารณสุข เศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก จึงนับว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนสำคัญที่จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไข

จากสถิติของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งสิ้น 3,001 ราย แยกเป็นเพศชาย 2,626 ราย เพศหญิง 375 ราย ผู้ป่วยที่รายงานเข้ามาทั้งหมดนี้เสียชีวิตไปแล้ว 1,130 ราย ยังมีชีวิตอยู่ 1,871 ราย ผู้มีอาการสัมพันธ์กับโรคเอดส์ทั้งสิ้น 2,623 ราย แยกเป็นเพศชาย 2, 236 ราย เพศหญิง 378 ราย ผู้ป่วยที่รายงานเข้ามาทั้งหมดนี้เสียชีวิตไปแล้ว 380 ราย ยังมีชีวิตอยู่ 2,243 ราย (กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข, 2536)

องค์การอนามัยโลกได้ประเมินสถานการณ์ไว้ว่า ในปี พ.ศ.2539 คาดว่าคนไทยจะเป็นพาหะของโรคนี้สูงถึง 2.16 ล้านคน และประมาณว่า 40-80% ของพาหะจะป่วยเป็นโรคเอดส์ภายในระยะเวลา 5 ปี ซึ่งจะมีผลทำให้มีผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ประมาณ 6 ล้านคน ภายในปี พ.ศ. 2543 (ศูนย์เวชศึกษาป้องกัน, 2536, หน้า 2) และมีการคาดประมาณว่าจะมีผู้ติดเชื้อโรคเอดส์และผู้ป่วยโรคเอดส์ในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์อย่างจริงจังว่า จะมีผู้ป่วยติดเชื้อโรคเอดส์ในปี พ.ศ.2539 ประมาณ 2,100,000 ราย และมีผู้ป่วยโรคเอดส์ 28,228 ราย แต่ถ้าได้ดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์อย่างจริงจัง คาดว่าเมื่อสิ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ปี พ.ศ.2539 จะมีผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ไม่เกิน 100,000 ราย และผู้ป่วยโรคเอดส์ประมาณ 1,400 ราย (กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข, 2535) หากไม่มีวิธีป้องกันและควบคุมที่เหมาะสมแล้ว ก็อาจจะเกิดการแพร่เชื้อไปในกลุ่มชาวไทยทั่วไปได้

จากความรุนแรงของโรคที่กำลังระบาดอย่างรวดเร็วนี้แสดงให้เห็นว่า โรคเอดส์เป็นภัยร้ายแรงต่อมนุษย์ทำให้สูญเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก เสียคนในวัยทำงาน รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วย ผู้ป่วยทุกคนจะต้องตายด้วยอาการของโรคนี้เพราะในขณะนี้ยังไม่มียาสำหรับรักษาโรคนี้ให้หายขาดได้ แม้จะมีการศึกษาค้นคว้าอย่างมากมายแล้วก็ตาม ตัวยาบางอย่างที่มีการใช้อยู่ในขณะนี้ เช่น AZT (Azidothymidine) DDI (Dideoxyinosine) หรือ DDC (Dideoxycytidine) ก็มีผลเพียงช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อไวรัสเอดส์เท่านั้น (ประพันธ์ ภานุภาค, 2530, หน้า 19)

จากสถิติของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข เมื่อเดือนมิถุนายน 2536 พบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีผู้ป่วยโรคเอดส์และสัมพันธ์กับเอดส์จำนวน 502 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.6 ของจำนวนผู้ป่วยและผู้มีอาการสัมพันธ์กับโรคเอดส์ทั่วประเทศไทย (สถาบันวิจัยจุฬาลงกรณ์, 2536, หน้า 50) ประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่ใหญ่มีประชากรจำนวนมากทำให้การระบาดของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชากรที่ขาดความรู้หรือไม่ตระหนักถึงปัญหาการระบาดของโรคเอดส์ จึงละเลยต่อการแสวงหามาตรการป้องกันตนเอง/หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ตลอดจนได้รับเชื้อโดยวิธีอื่น เพื่อที่จะเป็นการลดอัตราการระบาดและผลกระทบของโรคเอดส์ที่มีต่อทรัพยากรบุคคลของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ประชากรมีความรู้และความตระหนักในเรื่องโรคเอดส์ โดยเริ่มจากประชากรที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระดับประถมศึกษา

จากการศึกษาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพบว่าผู้ป่วยในกลุ่มอายุ 4-15 ปี ซึ่งเป็นเด็กในวัยที่กำลังเรียนในโรงเรียนประถมศึกษามีผู้ติดเชื้อเอดส์ร้อยละ 3.9 (กระทรวงสาธารณสุข, 2535) ซึ่งนักเรียนที่จบระดับประถมศึกษาไปแล้ว และต้องไปประกอบอาชีพ และมีครอบครัว บุคคลกลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์มากเพราะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องโรคเอดส์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้ที่ถูกต้อง และตระหนักในการป้องกัน คณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติจึงมีมติให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม จัดทำแผนป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ สำหรับกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนป้องกันโรคเอดส์ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2535-2539) ในระดับประถมศึกษา ได้มีมาตรการให้กรมเจ้าสังกัดดำเนินการกำหนดแผนให้ความรู้และการป้องกันโรคเอดส์ในสถานศึกษาแก่ครูและนักเรียน ให้สถานศึกษาตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเรื่องโรคเอดส์ และป้องกันตามสภาพปัญหา และทรัพยากรของแต่ละแห่ง ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และสอดแทรกในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนระดับประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในการรักษาสุขภาพและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโรคเอดส์ รวมทั้งรู้วิธีปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ และสามารถเผยแพร่อันตราย และวิธีป้องกันอันตรายกับผู้ปกครองและชุมชน (ศูนย์เวชศึกษาป้องกัน, 2536, หน้า 5-7)

ปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้จัดหลักสูตรเรื่องโรคเอดส์สอดแทรกไว้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยแล้ว แต่การจัดการเรียนการสอนของครู และโรงเรียนยังจัดการเรียนการสอนอย่างไม่จริงจัง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร ความตระหนักในความสำคัญของการให้ความรู้ เนื่องจากครูเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพหรือล้มเหลวได้ ดังนั้นความพร้อมของครูจึงมีความจำเป็นที่สุดที่จะช่วยให้การสอนเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษาประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความตระหนัก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเรื่องโรคเอดส์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะได้นำผลของการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความพร้อมให้แก่ครูในการสอนเรื่องโรคเอดส์ เพื่อว่าครูเหล่านั้นจะได้จัดการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติที่ดี การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนของชาติต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ของครู
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนเรื่องโรคเอดส์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำในขอบเขตต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูทุกคนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 439 คน
2. เนื้อหาในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความตระหนักเรื่องโรคเอดส์ สภาพการจัดการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ และความคิดเห็นที่มีต่อการสอนเรื่องโรคเอดส์ของครูด้วยการใช้แบบทดสอบและแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้เรื่องโรคเอดส์

2.1.1 สาเหตุ อาการ

2.1.2 การระบาด การติดต่อ

2.1.3 การป้องกัน การรักษา

2.2 ความตระหนักเรื่องโรคเอดส์

2.2.1 ความสำคัญของการให้ความรู้

2.2.2 ความร้ายแรงของโรค

2.2.3 ปัญหาสังคม

2.2.4 การป้องกันและแนวทางแก้ไข

2.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์

2.3.1 แผนการสอน และวิธีสอน

2.3.2 สื่อการเรียน หนังสือเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนและหนังสือค้นคว้าสำหรับครู

2.3.3 การประเมินผล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.3.4 การจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนและชุมชน

2.3.5 การนิเทศติดตามผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนโรคเอดส์

2.4.1 ผู้สอนเรื่องโรคเอดส์

2.4.2 หลักสูตรเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์

2.4.3 การจัดและดำเนินการสอนเรื่องโรคเอดส์

2.4.4 วิธีสอนเรื่องโรคเอดส์

2.4.5 อุปกรณ์การสอนเรื่องโรคเอดส์

2.4.6 การวัดผล ประเมินผลเรื่องโรคเอดส์

2.4.7 สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้เรื่องโรคเอดส์ คือ ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ เช่น สาเหตุ อาการ การติดต่อ การป้องกัน และการรักษาโรคเอดส์

ความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ หมายถึง การมองเห็นถึงความสำคัญของการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความร้ายแรงของโรค ปัญหาสังคม ตลอดจนการป้องกันและแนวทางแก้ไข

สภาพการจัดการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ให้แก่ผู้เรียน

ครูในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ครูทุกคนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยรวมทั้งผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานสายการสอน

ความคิดเห็นของครู หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ที่มีต่อการสอนเรื่องโรคเอดส์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหา และวิธีการจัดการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์ในโรงเรียนประถมศึกษา

2. เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการสอนเรื่องโรคเอดส์สำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved